

Sveavägen 59, plan 6
Box 350, SE-101 26 Stockholm, Sweden

Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter
The Swedish federation for Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender Rights
Member of International Lesbian and Gay Association (ILGA)

Förbundskansli
+46 8 50 162 900
forbund@rfsl.se

RFSL Media
+46 8 50 162 910
komut@rfsl.se
www.rfsl.se

Fax
+46 8 50 162 999

Webb
www.rfsl.se

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Äktenskap för par med samma kön – Vigselfrågor (SOU 2007:17)

RFSL – Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet från *Äktenskap för par med samma kön - Vigselfrågor* (SOU 2007:17). RFSL lämnar härmed följande synpunkter:

Sammanfattning

RFSL välkomnar utredarens betänkande. Utredningen är i stort i linje med de synpunkter förbundet har haft under lång tid. Redan 1953 ställde RFSL krav på att äktenskapslagen skulle gälla för samkönade par. Vi menar att äktenskap som juridisk definition är till för alla oavsett sexuell läggning. Detta bekräftar utredningen tydligt.

RFSL har valt att enbart lämna synpunkter på de delar av utredarens förslag som skiljer sig från RFSL:s ståndpunkt.

På följande sätt skiljer sig RFSL:s ståndpunkt från utredarens:

- 1 kap. 1 § ÄktB ska ändras så att den lyder ”Äktenskap ingås mellan två personer.” (avsnitt 7.2)
- Personlig vigselrätt bör införas, direkt kopplad till den enskilda fysiska person som ska förrätta vigslarna.
- Vigselförrättaren ska ha skyldighet att utöva sin myndighetsutövning utan att diskriminera, dvs. ha skyldighet att viga både samkönade par och olikkönade par, oavsett om vigseln sker borgerligt eller inom ett trossamfund.
- Inga trossamfund ska ansöka om vigsel tillstånd. Befattningshavare inom trossamfund ska individuellt ansöka om vigselrätt.
- Ansökan om vigselrätt och eventuellt vigsel tillstånd ska ske hos en och samma myndighet, förslagsvis Länsstyrelsen.
- Sverige bör verka för en könsneutral tolkning av äktenskap i EG-domstolen men även för att andra EU-länder närmar sig könsneutralt äktenskap eller motsvarande rättslig reglering av samkönade relationer. (avsnitt 7.14)

- Sverige bör verka för hbt-personers rättigheter i Europa ligger i linje med regeringens utrikespolitik. RFSL ser det därför som naturligt att detta även är en fråga som Sverige kommer att driva aktivt inom EU. (avsnitt 7.14)
- 1 kap 1 §, andra stycket i *Lagen (1904:26 s 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmyndarskap* bör utgå.
- Sverige bör verka för att NÄF ska bli tillämpligt på äktenskap där makarna har samma kön och att alla nordiska länder inför motsvarande rättsliga lagar. (avsnitt 7.15)

Övriga synpunkter från RFSL:

Ambassadernas vigselförrättare

- På alla ambassader som förrättar vigslar, ska det vara möjlighet att viga sig också som samkönat par. Alla ska behandlas lika efter svensk lag var än i världen vi befinner oss (på svenskt territorium). Diskriminering får inte förekomma på ambassaderna.
- RFSL utgår från att regeringen vidtar de åtgärder som krävs för att se till att samkönade par i praktiken också får möjlighet att gifta sig på de ambassader som förrättar vigslar.
- Svenska ambassader i länder där homosexualitet är förbjudet och som därför inte vill viga samkönade par bör därmed inte heller viga olikkönade par.

Asylsökande och flyktingars dokumentation om civilstillstånd

- RFSL anser att det bör finnas möjlighet att under särskilda omständigheter göra undantag med hänsyn till reglerna om dokumentation och bevis om civilstillstånd.

Personer som har fått fastställelse av könstillhörighet i särskilda fall

- RFSL anser att nuvarande krav, *Lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall*, som fastställer att personer som ansöker om ändrad könstillhörighet ska vara ogifta, upphävas.

RFSL:s synpunkter

Inledning

RFSL välkomnar utredarens betänkande. Utredningen är i stort i linje med de synpunkter förbundet har haft under lång tid. Redan 1953 ställde RFSL krav på att äktenskapslagen skulle gälla för samkönade par. På RFSL:s kongress 2005 antog förbundet en tydlig skrivning i äktenskapsfrågan i vårt principprogram:

”Människors rätt att, om de så önskar, ingå äktenskap ska inte begränsas eller bedömas annorlunda beroende på sexuell läggning, juridiskt kön eller könsidentitet. Samlevnadslagstiftningen måste utgå från hur människor faktiskt väljer att leva, och kan inte bygga på en samhällsnorm om att vissa relationer är bättre än andra. Internationella överenskommelser om erkännande av äktenskap ingångna i andra länder ska också omfatta äktenskap mellan personer av samma kön. RFSL anser att en äktenskapslagstiftning inte får vara särskiljande utan att den i alla aspekter måste vara jämlik och könsneutral.”

På samma sätt som utredaren anser RFSL att äktenskap som juridisk definition är till för alla oavsett sexuell läggning. I likhet med utredaren anser vi att termen äktenskap är en benämning av ett statligt sanktionerat och rättsligt reglerat förhållande mellan två personer, vilket ska användas oavsett om ett par är samkönat eller olikkönat. Dessutom menar vi att ett könsneutralt äktenskap ligger i linje med utredarens slutsatser utifrån ett barnrättsperspektiv om att ett barn har rätt att inte komma i kläm därför att samhället inte vill tillerkänna vuxna legitimitet på grund av deras sexuella läggning (s 226). I Barnkonventionens artikel 2 framgår t.ex. att

”Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.”

Bakgrunden till RFSL:s ställningstagande

RFSL bildades 1950 och är en av världens äldsta organisationer för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter. RFSL är en medlemsbaserad rikstäckande organisation med en kongress som högsta beslutande organ.

På RFSL:s kongress 2006 beslutade medlemmarna att förbundet skulle verka för införandet av ett könsneutralt äktenskap. Beslutet innebär att alla vigselförrättare, oavsett om vigseln sker borgligt eller inom ett trossamfund, har individuellt uppdrag och utses offentligt. Bakgrunden till beslutet var att medlemmarna ansåg att det ska vara upp till individen att besluta på vilket sätt man vill viga sig, inom ett trossamfund eller borgerligt. Denna valfrihet ska inte inskränkas av staten, däremot ska det enligt lag inte finnas utrymme för diskriminering på grund av sexuell läggning.

Heteronormativitet

RFSL vill inledningsvis uppmärksamma de heteronormativa antaganden som utredningen präglas av. Allmänheten i stort och samfundens medlemmar i synnerhet förutsätts vara heterosexuella och stå i kontrast till ”de homosexuella” (s 230 m.fl.) . Det är viktigt att inte glömma att hbt-personer finns representerade i samhället och inom trossamfunden. Även om våra röster inte alltid hörs eller tillåts göras hörda så delar man inom gruppen i stort inte den, enligt utredaren, ”djupt förankrade” uppfattningen om att äktenskapet är till för en man och en kvinna.

7.2. Utgångspunkter för en lagstiftning

RFSL anser att:

1 kap. 1 § ÄktB ska ändras så att den lyder ”Äktenskap ingås mellan två personer.”

RFSL föreslår, till skillnad från utredaren, att lagtexten ”Äktenskap ingås mellan en kvinna och en man, *mellan två kvinnor eller mellan två män.*” ska ändras till förmån för vårt förslag ”Äktenskap ska ingås mellan två personer”. Ordalydelsen ”två personer” överensstämmer med 1 § sambolagen (2003:376) som lyder ”Med sambor avses två personer som stadigvarande bor tillsammans i ett parförhållande och har gemensamt hushåll.” Då kön saknar betydelse, i en lag som kommer att omfatta både samkönade och olikkönade par, anser RFSL att ÄktB bör återspegla sambolagen (2003:376) och därmed tillämpa samma ordalydelse.

7.6, 7.7, 7.8, 7.10, 7.11 Vigselrätt, vigselförrättare och förordnande av vigselförrättare

Eftersom RFSL är av sådan principiell avvikande åsikt gällande frågan om vigslerätt, vigselförrättare och förordnande av vigselförrättare har vi valt att behandla avsnitten 7.6-7.11 tillsammans.

RFSL anser att

- Personlig vigslerätt bör införas, direkt kopplad till den enskilda fysiska person som ska förrätta vigslarna,
- Vigselförrättaren ska ha skyldighet att utöva sin myndighetsutövning utan att diskriminera, dvs. ha skyldighet att viga både samkönade par och olikkönade par, oavsett om vigseln sker borgerligt eller inom ett trossamfund.
- Inga trossamfund ska ansöka om vigseltillstånd. Befattningshavare inom trossamfund ska individuellt ansöka om vigslerätt.
- Ansökan om vigslerätt och eventuellt vigseltillstånd ska ske hos en och samma myndighet, förslagsvis Länsstyrelsen.

Sammanfattning

RFSL är av den bestämda åsikten att samfundens vigselförrättare och de borgerliga vigselförrättarna ska, oavsett att de är verksamma inom olika arenor, jämföras juridiskt. Denna ordning innebär att alla vigselförrättare bör utses av det offentliga. På så sätt ökas inte bara medborgarnas möjlighet att hitta en förrättare som passar just dem, utan också möjligheten för små samfund att kunna genomföra juridiska giltiga vigslar, något som de idag utestängs från. I det fall en vigselförrättare tillhör ett samfund så är det fritt upp till denne att inordna själva ceremonin i en religiös kontext. Samhället har då heller inte i lag reglerat samfundens inre liv utan enbart satt upp krav för hur själva myndighetsutövningen ska ske.

Individuell skyldighet att utöva sin myndighetsutövning som vigselförrättare utan att diskriminera

Vigselförrättning är en myndighetsutövning som delegeras av staten. Det ska därför inte vara upp till en enskild präst att välja om han eller hon vill viga samkönade par eller inte, dvs man ska inte som befattningshavare ha rätt att välja vilken del av lagen de ska följa. Vigselförrättaren ska ha skyldighet att utöva sin myndighetsutövning utan att diskriminera, dvs. skyldighet att viga både samkönade par och olikkönade par, oavsett om vigseln sker borgerligt eller inom ett trossamfund. Precis som idag ska det fortsättningsvis finnas möjlighet att återkalla vigselförrättaren om den enskilda vigselförrättaren missköter sitt uppdrag.

Argumentet att tillåta vigselförrättare inom trossamfund att neka viga samkönade par om de så önskar ter sig orimligt i förhållande till jämförbara samhällsuppgifter delegerade till privata aktörer. Som exempel kan nämnas privata sjukhus och friskolor som fått tillstånd att bedriva vård respektive utbildning. Med liknande resonemang skulle befattningshavarna inom respektive privata institution, i det här fallet läkaren respektive läraren, ges uttrycklig rätt att neka vård/ utbildning på grund av patientens/elevens sexuella läggning. Man kan dessutom fråga sig om utredarens slutsats inte skulle se annorlunda ut om frågan istället handlade om vigselförrättares rätt att neka att viga ett par på grund av t.ex. deras hudfärg eller funktionshinder.

RFSL är särskilt kritisk till att utredarens förslag att införa en diskrimineringsklausul i ÄktB som uttryckligen tillåter ett trossamfund att neka samkönade par att viga sig. Ingenstans i svensk lag återfinns en liknande bestämmelse om att befattningshavare ska ha rätt att diskriminera på grund av sexuell läggning. Sedan 1999 finns dock HomO, ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning, vars myndighetsuppdrag är *att arbeta mot homofobi och verka för att diskriminering på grund av sexuell läggning inte ska förekomma på några områden av det svenska samhällslivet* (homo.se). Att införa en

lagstiftning som explicit tillåter myndighetsutövare inom trossamfund att neka viga samkönade par är enligt RFSL oförenligt med Sveriges mänskorsrättsliga och demokratiska grundsyn, som återfinns hos de diskrimineringsombudsmän staten sedan länge inrättat.

För det första tar utredaren upp de ekonomiska konsekvenserna som ett argument mot den av utredaren använda formuleringen *vigselplikt*. Utredaren menar att om *vigselplikt* införs kommer de flesta trossamfund att avsäga sig sin vigselrätt, vilket kommer att leda till ett resursbortfall som inte nuvarande system kommer att kunna hantera, vilket kräver en ny organisation (s 254). RFSL menar att ekonomiska konsekvenser inte kan få vara ett argument för att tillåta diskriminering. Dessutom bör Sveriges grundinställning självfallet vara att diskriminering inte hör hemma i ett demokratiskt samhälle.

För det andra refererar utredaren till SCB:s undersökning om kyrklig och borgerlig vigsel. Undersökningen visar att 59 procent uppger att man vill behålla nuvarande system. Däremot säger undersökningen inte något om hur välgrundad denna åsikt är. Det som saknas är bland annat vilka känslomässiga och praktiska behov en vigselceremoni uppfyller. Undersökningen täcker inte heller vad man tycker är bra och dåligt med nuvarande system, varför man tycker så eller om ett annat system skulle kunna ge lika stor eller mer tillfredsställelse än nuvarande ordning.

Man skulle kunna fråga sig om svarsresultatet skulle se annorlunda ut om respondenten först fick tydlig information om att en vigselceremoni omfattar en legal aspekt för alla och spelar en ceremoniell roll för dem som väljer att viga sig i ett trossamfund. Frågan skulle då kunna ställas utifrån huruvida respondenten ansåg att vigselförrättare av religiösa eller andra skäl ska få neka att utföra 1.) den legala registreringen, och/eller 2.) den ceremoniella vigseln.¹ Om utfallet skulle bli att majoriteten av respondenterna ansåg att vigselförrättare inte ska ha rätt att neka att utföra den legala registreringen så faller utredarens argument. Resultatet skulle innebära att allmänheten mycket väl har förståelse för varför det bör införas en skyldighet att utöva sin myndighetsutövning som vigselförrättare utan att diskriminera. Även om ett samfund väljer att avsäga sig sitt vigselstånd kan det fortfarande utföra vigselceremonier för dem de önskar.

Oavsett vad så är det viktigt att påminna om ett demokratiskt beslutsfattande inte alltid är representativt för befolkningens åsikter i enskilda sakfrågor. Det bör vara allmänt känt att lagar som syftar att ge människor utökade mänskliga rättigheter och möjligheter har många gånger införts utan att befolkningen på något vis tillfrågas.

¹ RFSL har i frågan konsulterat Niclas Sandin, utvecklingschef på Nordisk Media Analys, för synpunkter på utformningen av SCB:s undersökning.

Trossamfunden ska inte söka vigsel tillstånd

RFSL anser att personlig vigselrätt bör införas, kopplad direkt till den enskilda fysiska person som ska förrätta vigslar. Inga trossamfund ska därmed ansöka om vigsel tillstånd, utan befattningshavare ska individuellt ansöka om vigselrätt.

RFSL är dock positiva att utredaren vill likställa Svenska kyrkan med andra trossamfund så att samma regler om att söka tillstånd bör gälla alla.

Eftersom trossamfunden, enligt RFSL:s förslag, inte ska ansöka om vigsel tillstånd ska ett samfund inte heller kunna hindras eller fråntas möjligheten att viga. Däremot ska det även fortsättningsvis finnas möjlighet att återkalla vigsel tillstånd om den enskilda vigselförrättaren missköter sitt uppdrag.

RFSL:s linje öppnar upp för att även små samfund ges möjlighet att viga om den individuella befattningshavaren i samfundet har vigselrätt.

Då samfunden är medlemsorganisationer så bör de även i fortsättningen ha möjlighet att neka icke-medlemmar i respektive samfund att viga, vilket bör regleras i trossamfundets interna föreskrifter. Är de som vill vigas däremot medlemmar i ett samfund ska samfundet inte ha någon som helst rätt att diskriminera på grund av medlemmens sexuella läggning. RFSL anser alltså att samfundet får upprätta interna föreskrifter för medlemskap så länge de inte strider mot svensk diskrimineringslagstiftning.

RFSL förespråkar individuell skyldighet att utöva sin myndighetsutövning som vigselförrättare utan att diskriminera, men om RFSL:s linje inte skulle gå igenom anser vi att:

Om samtliga trossamfund fortsättningsvis ska söka vigsel tillstånd, enligt utredarens förslag, ska samfunden enbart beviljas tillstånd om de åtar sig att viga både olikkönade och samkönade par. Detta innebär att även om befattningshavare har möjlighet att neka samkönade par att vigas ska inte trossamfundet få lov att neka, dvs det måste finnas någon befattningshavare inom samfundet som kan viga ett samkönt par. Om ingen befattningshavare inom trossamfundet vill viga ett samkönt par ska samfundet riskera att bli fråntagna sitt tillstånd.

Detta ställningstagande ligger i linje med hur RFSL:s norska motsvarighet LLH (*Landsforeningen for lesbisk og homofil frigjoring*) ställer sig till den äktenskapsutredning som genomförts i Norge.

En myndighet ska ansvara för förordning av vigselförrättare för både trossamfunden och borgerliga förrättare

RFSL förslår individuell skyldighet att utöva sin myndighetsutövning som vigselförrättare utan att diskriminera. Som en följd av att RFSL anser att vigselförrättarna bör vara individuella bör därmed ansökan om vigselförstånd för trossamfund avskaffas. Vidare anser vi att förordning av vigselförrättare bör hanteras av en och samma myndighet.

Myndigheten ska ha tillsynsansvar och till uppgift att:

1. pröva att en person har de kunskaper och de kvalifikationer i övrigt som behövs för uppdraget innan hon eller han förordnas till vigselförrättare,
2. förordna vigselförrättare, samt
3. utreda huruvida det finns skäl att återkalla vigselförståndet för en förrättare.

Myndigheten måste försäkra sig om att den blivande vigselförrättaren är villig att viga par, oavsett om det är ett olikkönat eller samkönat par. Detta bör göras genom att den blivande vigselförrättaren intygar att han/hon åtar sig att inte diskriminera/neka att viga par på grund av deras sexuella läggning.

RFSL menar att eftersom myndighetsutövandet bör likställas finns det ingen anledning att ha två olika myndigheter som hanterar en och samma uppgift utan förespråkar istället att en myndighet har helhetsansvaret.

RFSL anser att de finansiella resurser och medel som tilldelas Kammarkollegiet för att idag hantera registrering av trossamfund och förordna vigselförrättare för andra trossamfund än Svenska kyrkan bör överföras till en myndighet som åtar sig den fullständiga uppgiften att hantera administrationen kring vigselförrättare.

Företrädesvis bör det vara en myndighet som redan idag har lång erfarenhet och kompetens av uppdraget, vilket gör att Länsstyrelsen förefaller som en lämplig myndighet.

7.14 Det internationella privat- och processrättsliga regelverkets tillämplighet på äktenskap för par med samma kön

RFSL har förståelse för att svensk lag inte fullt ut kan bli gällande i de internationella privat- och processrättsliga regelverken som de ser ut idag.

RFSL anser att Sverige bör verka för en könsneutral tolkning av äktenskap i EG-domstolen och även för att andra EU-länder närmar sig könsneutralt äktenskap eller motsvarande rättslig reglering av samkönade relationer.

Sverige bör verka för hbt-personers rättigheter i Europa ligger i linje med regeringens utrikespolitik. RFSL ser det därför som naturligt att detta även är en fråga som Sverige kommer att driva aktivt inom EU.

Utländska medborgare som inte har hemvist i Sverige

RFSL anser

att följande stycke i *Lagen (1904:26 s 1) om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmyndarskap* bör upphävas:

1 kap, 1 § andra stycket

”Om varken mannen eller kvinnan är svensk medborgare eller har hemvist i Sverige, skall det dessutom prövas att var och en av dem har rätt att ingå äktenskapet enligt lagen i en efter eget val angiven stat där han respektive hon antingen är medborgare eller har hemvist. Om både begär det och det finns särskilda skäl, får dock prövning ske med tillämpning av enbart svensk lag i sådant fall.”

I fråga om samkönade par som är medborgare eller har hemvist i ett land som inte godkänner samkönade äktenskap uttrycker sig utredaren vid flera tillfällen att:

”Vi bör [...] inte generellt öppna en möjlighet för par av såväl olika som samma kön att ingå äktenskap inför svensk vigselförrättare när de saknar anknytning till Sverige. Vi skulle i så fall medverka till äktenskap mellan personer från andra länder i fall där äktenskapet inte skulle bli giltigt i de länder där de har hemvist eller är medborgare (312)”.

Utredaren menar att undantagsregel i IÄL 1 kap 1 §, andra stycket i regel inte bör tillämpas. Utredaren menar att om samkönade par i dessa fallen skulle tillåtas ingå äktenskap så skulle Sverige bli en frizon för par som inte kan gifta sig i hemlandet eller något annat land som de har anknytning till (240f).

RFSL anser att IÄL 1 kap 1 §, andra stycket bör upphävas.

Det bör vara parets ensak att avgöra om de önskar att gifta sig. Det är inte Sveriges sak att neka giftermål på grund av annans lands lagstiftning. RFSL anser att Kanadas äktenskapslagstiftning, som utgår från att det är hemlandet ensak huruvida landet accepterar äktenskapet eller inte, är ett föredömligt exempel som Sverige bör följa.

RFSL anser dock att det är viktigt att informera paret om att, precis som utredaren skriver (avsnitt 7.17), ett äktenskap mellan makar med samma kön som ingåtts enligt svensk lag kommer sannolikt att få rättsverkningar i vissa länder men inte i andra. I de fallen varken parets hemvistland eller de land de är medborgare i erkänner samkönat äktenskap så kommer äktenskapet inte få någon rättsverkan alls.

På samma sätt som Sverige inte bör neka utländska kvinnor att få utföra abort i Sverige på grund av att lagstiftningen i deras hemland förbjuder abort, så bör inte heller Sverige neka utländska samkönade par att gifta sig i Sverige på grund av att lagstiftningen i deras hemland förbjuder det.

7.15 Särskilt om NÄF:s tillämplighet på äktenskap mellan ett par med samma kön

RFSL anser att

Sverige bör verka för att NÄF ska bli tillämpligt på äktenskap där makarna har samma kön och att alla nordiska länder inför motsvarande rättsliga lagar.

RFSL anser inte att en särskild särslagstiftande bestämmelse ska införas i NÄF.

RFSL menar att praxis redan idag bör innebära att NÄF inte är tillämplig.

Vigselavgift

RFSL har valt att inte ta ställning i frågan om utredarens förslag till vigselavgift.

Övriga synpunkter

Ambassadernas vigselförrättare

Idag är endast ambassaderna i Paris, Madrid och Lissabon behöriga att registrera partnerskap mellan svenska medborgare (fotnot s 99).

I och med att utredarens förslag om en könsneutral äktenskapslagstiftning anser RFSL det på alla ambassader som förrättar vigslar ska vara möjlighet att gifta sig också som samkönat par.

RFSL anser alla ska behandlas lika efter svensk lag var än i världen vi befinner oss (på svenskt territorium). Diskriminering får inte förekomma på ambassaderna.

RFSL utgår från att regeringen vidtar de åtgärder som krävs för att se till att samkönade par i praktiken också får möjlighet att gifta sig på de ambassader som förrättar vigslar.

Svenska ambassader i länder där homosexualitet är förbjudet och som därför inte vill viga samkönade par bör därmed inte heller viga olikkönade par.

Asylsökande och flyktingars dokumentation om civiltillstånd

RFSL vill i sammanhanget uppmärksamma att för en del asylsökande och flyktingar som är hbt-personer och som behöver bevisa sitt civiltillstånd för att den sökande vill ingå partnerskap/äktenskap med en person av samma kön kan det föreligga särskilda omständigheter.

För de asylsökande och flyktingar som kommer från något av de 80-tal länder där homosexualitet är straffbart och där deras sexuella läggning i vissa fall är

skälet till att de sökt sig till Sverige kan det vara svårt och ibland omöjligt att begära intyg från en myndighet, eftersom homosexualitet betraktas som ett brott. Att be sin familj i hemlandet intyga ens civiltillstånd kan också vara problematiskt. Delvis kan det vara så att familjen är den man flytt från på grund av familjens negativa och hotfulla reaktioner då den fått reda på den sökandes sexuella läggning. Det kan också vara så att familjen inte vet om att den sökande flytt på grund av sin sexuella läggning och vid kontakt med myndigheten finns risk att familjen informeras. Att familjemedlemmar och myndigheter i vissa fall till och med mördar hbt-personer är en verklighet man i Sverige måste förhålla sig till och ta hänsyn till.

Vi menar därför att det bör finnas möjlighet att under särskilda omständigheter göra undantag med hänsyn till reglerna om dokumentation.

Personer som har fått fastställelse av könstillhörighet i särskilda fall

Dagens lagstiftning *Lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall* kräver att personer som ansöker om ändrad könstillhörighet är ogift då t.ex. ett par som har ingått äktenskap inte får fortsätta vara gifta när de, efter den ena partners nya könstillhörighet, övergår till att vara ett samkönat par.

RFSL välkomnar regeringens utredning *Ändrad könstillhörighet – förslag till ny lag* (SOU 2007:16) som förslår att kraven på att den sökande ska vara ogift tas bort och att en omvandling sker av äktenskapet/registrerade partnerskapet.

RFSL vänder sig dock emot förslaget om att införa ett krav på partnerns samtycke vid omvandling. RFSL anser att samtyckeförfarandet strider mot en människas självbestämmanderätt. Om det i framtiden blir en könsneutral äktenskapslagstiftning kommer det inte längre att handla om ett nytt rättsförhållande och därmed blir kravet på samtycke direkt kränkande.

Sören Juvas
Förbundsordförande

Tasso Stafilidis
Medlem i förbundsstyrelsen

Annica Ryng
Förbundshandläggare